

Inleiding

Dit boek beschrijft de wereld van de ‘graver’ en de ‘beheerder’, ook wel genoemd ‘grondroerder’ en in veel gevallen de ‘opdrachtgever’. De aannemers zijn vaak de grondroerder. De nutsbedrijven zijn vaak de opdrachtgever. De nutsbedrijven zijn ook beheerder. Gemeenten zijn vaak opdrachtgever, maar ook beheerder. Zij beheren immers een rioleringsstelsel. Gemeenten hebben daarmee een driedubbele pet op, want ze zijn ook nog de vergunningverlener voor grote delen van de openbare ruimte en bepalen daarmee de tracés voor alle nutsbedrijven. In dit boek wordt dieper ingegaan op de ‘graafmelding’. De KLIC-melding, en/of ‘KLIC’ in de volksmond, en het daaraan gekoppelde ‘zorgvuldig graven’ en ‘zorgvuldig opdrachtgeven’. Door het boek heen beschrijf ik situaties in een verhaalvorm. De lezer kan zich op die manier op eenvoudige wijze een beeld vormen van de verschillende knelpunten die zich kunnen voordoen tijdens- en voorafgaand aan graafwerkzaamheden, opdrachtverstrekking, enzovoort.

Elk hoofdstuk van dit boek is afzonderlijk te lezen. Wel heb ik getracht om enige opbouw in de hoofdstukken aan te brengen. Ervan uitgaand dat sommige lezers weinig of geen kennis hebben van de materie. Dat is dan ook de reden dat sommige onderwerpen soms eerst globaal en later tot in detail worden besproken.

De meeste van de verhalen en praktijksituaties hebben niet volledig daadwerkelijk plaatsgevonden. Of zij zijn in sterke mate geanonimiseerd. Enige vergelijking met werkelijk gebeurtenissen berust dan ook op toeval. Wat wel daadwerkelijk heeft plaatsgevonden dat zijn die situaties waarover ‘recht’ is gesproken. Met de door mij genoemde zaaknummers (ECLI-nummers) kunnen de verschillende rechtszaken vrij eenvoudig worden gevonden.

U zult verstandig staan als u zich in de rechtszaken gaat verdiepen en de detailinformatie leest.

Omdat er veel afkortingen en minder bekende termen worden gebruikt in het boek, is er een aparte pagina aan termen, afkortingen en hun betekenis gewijd.

Aan het eind van dit boek worden de verschillende bronnen en vindplaatsen genoemd. Inclusief hyperlinks en/of verwijzingen naar de verschillende websites.

Omdat ik als onderzoeker en als inspecteur betrokken ben geweest bij een aantal incidenten, vind ik het niet gepast om de detailinformatie van die incidenten publiekelijk te delen. Overigens is dat ook niet nodig omdat het internet in alle gevallen voldoende informatie verschaft.

Het lijkt mij leerzaam voor de lezer en daarmee ook voor de branche om eens een dagje te gaan grasduinen op het internet.

Van fouten leer je immers het meest.

Bovendien zijn die lessen gratis.

In het laatste hoofdstuk wordt in vogelvlucht aandacht besteed aan enkele procedures. 'Wie schrijft blijft,' is het credo.

En, nee, u bent niet lastig als u naar aanleiding van een beschikking in bezwaar gaat, of een verzoek tot handhaving doet bij de overheid. Het is uw recht.

U zult merken dat het schrijven van een brief niet veel inspanning kost en vaak veel meer resultaat geeft dan een telefoontje.

Per 1 januari 2023 is de naam van Agentschap Telecom (het agentschap, of AT) gewijzigd in Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI). In het boek gebruik ik beide namen en afkortingen door elkaar.

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Inleiding	7
1 Hoe het ooit begon	11
1.1 <i>De Wibon</i>	12
1.2 <i>De Wibon en de opdrachtgever</i>	14
1.3 <i>De Wibon en de grondroerder</i>	14
1.4 <i>De Wibon en de beheerder</i>	15
1.5 <i>Enkele artikelen uit de Wibon</i>	16
2 Wel aan het graven of niet aan het graven?	25
2.1 <i>Graafwerkzaamheden</i>	25
2.2 <i>Voorbeelden van graafwerkzaamheden</i>	25
2.3 <i>Zorgvuldig graven</i>	41
• <i>Eerst een KLIC-melding doen en beoordelen</i>	41
• <i>De calamiteitenmelding</i>	48
2.4 <i>De praktijk</i>	49
2.5 <i>De gegevens van de KLIC-melding aanwezig hebben</i>	51
• <i>Kadaster, KLIC-melding, serviceprovider</i>	52
• <i>Zelf een KLIC-melding doen</i>	53
• <i>KLIC-melding of oriëntatiemelding?</i>	53
• <i>KLIC-viewer downloaden</i>	54
2.6 <i>Wat kun je allemaal met de KLIC-tekeningen?</i>	60
2.7 <i>De praktijk nogmaals</i>	61
2.8 <i>Detectiemethoden</i>	64
• <i>Grondradar</i>	65
• <i>GPS apparatuur</i>	67
• <i>De gyroscoopsonde</i>	70
• <i>De spuitlans</i>	73
• <i>Gezond verstand</i>	74
• <i>De omgeving</i>	76
• <i>Grondeigenaar, beheerder en vergunningverlener</i>	78
3 En dan klopt het niet tijdens de uitvoering	81
3.1 <i>Afwijkende situatie</i>	85
• <i>Niet gevonden net</i>	90
• <i>Nadere informatie, artikel 13a Wibon</i>	90
4 De opdrachtgever, de beheerder	93
4.1 <i>Opdrachtgever, opdrachtnemer, feitelijk graver</i>	93
• <i>Zorgvuldig opdracht geven</i>	96
5 Werk in uitvoering	105
5.1 <i>Het bouwproces en de 'Check & Go' kaart</i>	106
• <i>De initiatieffase</i>	107
• <i>De onderzoeksfase</i>	108
• <i>De ontwerpfase</i>	111
• <i>De werkvoorbereidingsfase</i>	113
• <i>De uitvoeringsfase</i>	115
• <i>De gebruiksfase</i>	119

5.2	<i>Het bouwproces in de praktijk</i>	120
•	Het bouwproces en de C5P app.....	121
•	De proefsleuf.....	122
•	De praktijk in de binnenstad.....	125
•	De ontwerpfase in de praktijk.....	126
•	De werkvoorbereidingsfase in praktijk.....	128
•	De uitvoeringsfase in de praktijk.....	128
•	Kijk eens om je heen.....	132
•	Als je altijd doet wat de ander wil dan heb je nooit ruzie.....	133
5.3	<i>Het zorgvuldig aanleggen van een net</i>	139
•	Het zorgvuldig inmeten van de gelegde kabel.....	139
•	Krijgt u wel de kwaliteit die is afgesproken?.....	140
•	Planningen en afspraken.....	145
•	Wie betaalt de schade?.....	150
5.4	<i>Enkele voorbeelden uit de rechtspraak</i>	155
•	Zorgvuldig beheren.....	157
•	Praktijkvoorbeelden.....	163
6	Ik zie een inspecteur	173
•	Gelijke monniken, gelijke kappen.....	173
•	Controle van een inspecteur.....	174
•	Wat kost een overtreding?.....	175
7	En dan maak je schade	177
•	De gang van zaken bij schade.....	177
8	Voorbeeldbrieven	183
•	Aanvraag nadere informatie, artikel 13a Wibon.....	184
•	Uitnodiging aanwezig zijn bij proefsleuven graven.....	185
•	Proefsleuf, voorbeeld formulier.....	186
•	Zienswijze, bezwaar en beroep.....	187
•	Zienswijze pro forma.....	192
•	Welke argumenten kunnen ontlastend zijn?.....	193
•	Jurisprudentie.....	194
•	Overige bronnen.....	196
•	Afkorting en begrippen.....	197
•	Nawoord.....	199

Ik stuurde dan ook zoveel mogelijk op revisie tekeningen en de kwaliteit daarvan. Hoe eerder de revisie tekening was verwerkt, hoe sneller er afgerekend kon worden met de opdrachtgever.

Laat nu juist die revisie tekening vaak een ondergeschoven kind zijn.

Dat was twintig jaar geleden zo en dat is nog steeds in veel gevallen zo. Met alle gevolgen van dien. Eén zo'n geval zal ik hieronder beschrijven.

De reconstructie.

Op enig moment werd ik door een persoon gebeld met enkele vragen.

De man aan de andere kant van de lijn bleek een projectleider in dienst van een gemeente en het volgende speelde zich af.

Binnen de betreffende gemeente zou een wegreconstructie plaatsvinden. Deze reconstructie zou bestaan uit de volgende onderdelen.

1. De wegfundering moest over een lengte van ongeveer twee kilometer worden vernieuwd en gedeeltelijk worden verlegd.
2. De weg werd op sommige punten verbreed en op andere punten versmald.
3. Enkele kruisingen werden omgebouwd tot rotonde.

Er was binnen de gemeenteraad van de betreffende gemeente al een paar jaar vergaderd over de reconstructie van de weg en op enig moment was het akkoord gegeven.

Na het akkoord wilde de gemeente dan ook dat er direct gestart zou worden.

Er was al voldoende tijd verloren gegaan.

Deze projectleider toog aan het werk.

Eerst werd er een aannemer uitgezocht voor de civiele werkzaamheden.

Daarna werd er contact gezocht met de nutsbedrijven, want er moesten ook kabels en leidingen vooraf worden omgelegd.

Na overleg met de nutsbedrijven bleek het volgende.

Een aantal nutsbedrijven zou het werk laten uitvoeren door een combi-aannemer. Dat is makkelijk want dan heb je één aanspreekpunt. Om ook één aanspreekpunt voor de nutsbedrijven te hebben stellen de nutsbedrijven in een dergelijk geval ook één coördinator aan, de zogenoemde 'combi-coördinator.'

De taak van de combi-coördinator is het verzamelen van de opdrachten van de nutsbedrijven en deze opdrachten overhandigen aan de combi-aannemer vóór aanvang van de werkzaamheden.

Aan het eind van de werkzaamheden coördineert de combi-coördinator de documentenstroom naar de nutsbedrijven terug. Zoals de eindafrekening per nutsbedrijf en de verschillende revisie tekeningen van de uitgevoerde werkzaamheden die door de combi-aannemer zijn gemaakt. Ook tijdens de werkzaamheden is de combi-coördinator de contactpersoon voor de nutsbedrijven en de combi-aannemer op het gebied van plannings enzovoort. Echter, twee nutsbedrijven deden niet mee met de combi en zouden het werk door hun eigen vaste aannemer (solo) laten uitvoeren.

Om alles soepel te laten verlopen, hebben de verschillende aannemers vaak onderling contact. Ook in dit geval was dat gebeurd. De nutsbedrijven zijn veelal verantwoordelijk voor de verwerking van de revisie tekeningen in hun eigen systemen.

Dit betekent dat; als er fouten, of onduidelijkheden in een revisie tekening worden geconstateerd, het kan voorkomen dat de betreffende tekening eerst een paar keer heen en weer gaat tussen de combi-aannemer en het nutsbedrijf.

De nutsbedrijven die niet meegaan in een combi zijn ook verantwoordelijk voor de juiste revisie gegevens die zij van hun aannemer krijgen.

Omdat het in dat geval veelal hun vaste aannemers zijn, zijn die lijnen vaak korter.

Er zouden dus eigenlijk drie aannemers aan het werk gaan, namelijk de combi-aannemer en twee zogenoemde solo-aannemers, voor elk nutsbedrijf die niet in de combi ging één aannemer.

De projectleider had elk nutsbedrijf opdracht gegeven om hun werkzaamheden uit te (laten) voeren. In sommige gevallen moet de gemeente namelijk de kosten voor het omleggen van kabels en leidingen betalen.

Daarna ging alles fout, wat er maar fout kon gaan.

De gemeente had weliswaar verschillende toezichthouders aangesteld die in het veld rondliepen en elke dag verslag deden van de werkzaamheden maar toch ging het fout. Dit, terwijl echt elke partij zijn stinkende best deed om de werkzaamheden waar zij verantwoordelijk voor waren af te ronden.

Waar ging het dan fout?

Het ging al fout bij de gemeenteraad.

Daarna ging het fout bij de projectleider.

Daarna ging het fout bij de aannemer.

Laat ik me verduidelijken.

Zoals altijd wilde de gemeenteraad dat men zo snel mogelijk zou beginnen.

Dat is begrijpelijk, maar helaas moeten de nutsbedrijven tijd krijgen om het werk voor te bereiden. In dit geval was dat ook gebeurd, maar toen het groene licht werd gegeven was er niemand die de planningscontroleerde. Er was een combi-coördinator en er was opdracht gegeven aan de verschillende nutsbedrijven en daarmee vertrouwde de projectleider erop dat alles goed kwam.

Er waren drie aannemers aan het werk en het werk vorderde gestaag. Daar was niets mis mee. Ook waren de werkzaamheden van de nutsbedrijven op tijd afgerond. Althans van de combi-aannemer, de overige twee aannemers hadden zitten slapen en moesten op het laatste moment nog afrondende werkzaamheden uitvoeren.

Toen de aannemer van de civiele werkzaamheden wilde starten met zijn werkzaamheden en dus eerst een nieuwe KLIC-melding deed, kwam hij tot de ontdekking, dat er van de KLIC-tekeningen niets klopte. Dat was begrijpelijk want de nieuwe gegevens waren bij enkele nutsbedrijven nog niet verwerkt, want men had nog vragen aan de combi-aannemer over onduidelijkheden in het tekenwerk.

En de projectleider? Die liep te klagen en te vloeken, want zijn civiele aannemer had een claim voor meerwerk neergelegd in verband met stagnatie. De projectleider was van mening dat, nu hij aan de nutsbedrijven opdracht had gegeven om de kabel en leidingnetten te verleggen, hij er op had mogen vertrouwen dat alles goed zou komen.

Er was immers ook een combi-coördinator aangesteld.

Ja, vertrouwen is goed, controle is beter.

Ik denk dat in deze zaak het C5P programma behulpzaam had kunnen zijn.

<https://www.kabelenleidingoverleg.nl/over-ons/crow500-proof/>

Communicatie. Spreken we dezelfde taal?

Vaak vraag ik me af of we elkaar wel goed begrijpen.

Afspraken worden in contracten vastgelegd, maar wat nu als je het contract niet begrijpt of niet hebt gelezen.

Graag tekenen bij het kruisje.

Een aantal jaren geleden vroeg een collega aan mij of ik mee wilde naar een aannemingsbedrijf.

Hij had bij dit bedrijf een overtreding geconstateerd en binnen onze organisatie geldt en gold de standaardregel, dat een onderdeel van het onderzoek, namelijk het gesprek met de beoogd overtreder, door twee personen wordt uitgevoerd indien dit mogelijk is.

Het betrof in dit geval een klein aannemingsbedrijf met ongeveer vijf man personeel en de benodigde eigen graafmachines en vrachtauto's.

Voor het onderzoek was het belangrijk om te bepalen wie nu de grondroerder was. De grondroerder zou namelijk een eventuele bekeuring krijgen.

De directeur van het bedrijf vond dat niet zijn bedrijf, maar de hoofdaannemer de grondroerder was ten tijde van de overtreding. Toen mijn collega en ik aan de directeur vroegen om zijn standpunt nader toe te lichten vertelde deze directeur ons dat de uitvoerder van de hoofdaannemer hem had geïnstrueerd wat zijn werkzaamheden inhielden, waar de werkzaamheden dienden plaats te vinden en op welk tijdstip de werkzaamheden uitgevoerd dienden te worden.

“Bovendien,” zo vertelde deze directeur, “zal de uitvoerder van de hoofdaannemer mijn verhaal bevestigen en desgewenst schriftelijk verklaren.”

De directeur glunderde toen hij dit tegen mijn collega en mij vertelde.

Ik vroeg de directeur vervolgens of er ook sprake was van een schriftelijke opdracht van de hoofdaannemer naar hem of misschien een contract tussen de beide bedrijven.

Het was namelijk een vrij grote klus en dit bedrijf werkte al langere tijd voor de betreffende hoofdaannemer.

De directeur liep naar zijn kantoor en pakte het contract tussen zijn bedrijf en de hoofdaannemer.

Vervolgens gaf hij het contract aan mij en begon ik te lezen.